

Mottagare

Tekniska nämnden

GIS-analys av klimatförändringarnas påverkan på verksamheten

Förslag till beslut

Tekniska nämnden mottar informationen.

Sammanfattning

Region Gotland antog under 2023 sin allra första klimatanpassningsplan. Denna togs fram som en del av översiktsplanen för att möta lagkraven i PBL, och med stöd av SMHI. I planens åtgärdslista beslutades att fler mer specifika analyser behöver tas fram för att skapa djupare förståelse av hur Region Gotlands verksamheter kommer påverkas av klimatförändringarna havsnivåhöjning, skyfall, erosion och värmebölja. Analyserna ska ligga till grund för framtida åtgärder.

Under våren 2024 har därför teknikförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen tillsammans arbetat fram GIS-analyser som beskriver hur de väntade klimatförändringarna kommer påverka Region Gotlands fastigheter, Gotlands rekreationsområden, vägar, naturreservat och förorenade områden. Analyser har påbörjats för att skapa förståelse om hur VA-systemet kommer påverkas. Analyserna har tagits fram internt på samhällsbyggnadsförvaltningens GIS-enhet, med stöd av de kartunderlag som finns tillgängliga hos Region Gotland, MSB och Länsstyrelsen. För klimatriskerna erosion finns otillräckliga kartunderlag, därför kommer SGU under sommaren kartlägga Gotlands västra kust, och presentera resultaten under vintern 2024. Arbetet är externt finansierat.

Resultaten från GIS-analyserna visar att klimatförändringarna kommer ha stor påverkan på Region Gotlands verksamheter både på kort och på lång sikt. Alla de områden som analyserats i detta första steg (fastigheter, vägar, rekreationsområden, naturreservat, förorenade områden och VA-systemet) kommer att påverkas av klimatförändringarna om än i olika grad, och anpassningsåtgärder kommer att krävas.

Resultatet av de genomförda GIS-analyserna kommer ligga till grund för prioritering och val av vilka anpassningsåtgärder som ska genomföras först. Klimatanpassningsåtgärder är ofta kostsamma, och de åtgärder som GIS-analyserna pekat på kommer kräva både personella resurser och investeringsmedel inom Region Gotland. Förvaltningarna inom

samhällsbyggnadsprocessen på Region Gotland samarbetar och söker intensivt extern finansiering för att kunna genomföra klimatanpassningsåtgärder, bland annat genom möjlig EU-finansiering. Samtidigt kommer utökad finansiering från Region Gotland behövas under lång tid framöver för att säkerställa ett robust samhälle där infrastrukturen står stadig även i ett förändrat klimat.

Resultatet av analyserna används också för kunskapshöjande insatser för olika verksamheter inom Region Gotland, näringsliv och ideell sektor på ön. Region Gotland har en viktig roll att spela i kunskapshöjning om vilka roller olika aktörer på ön har i klimatanpassningsarbetet, att göra sig tillgängliga för samarbeten med externa aktörer och även att bidra med goda exempel. Under våren 2024 har därför teknikförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen deltagit i forum arrangerade av bland annat Tillväxt Gotland och Gotlands förenade besöksnäring för att diskutera och utforska samverkansmöjligheter för klimatanpassningen av Gotland.

Bedömning

Barn- och genusperspektiv: Klimatfrågan är en ödesfråga för barn och unga. Forskning visar att det i ett globalt perspektiv främst är kvinnor som påverkas av konsekvenserna som följer ett förändrat klimat. I GIS-analyserna har platser där barn ofta vistas analyserats.

Landsbygdsperspektiv: Analyserna har gjorts på objekt över hela Gotland, och klimatanpassning kommer krävas av infrastruktur och samhällsviktig verksamhet över hela ön.

Ekonomisk konsekvensanalys: Klimatanpassningsåtgärder är kostnadsdrivande, om än betydligt billigare än att ta konsekvenserna av ett förändrat klimat utan att ha arbetat proaktivt. För Region Gotland kommer både ytterligare personella resurser och investeringsmedel krävas för att genomföra åtgärderna i klimatanpassningsplanen.

Miljö- och klimatperspektiv: Att mycket skyndsamt minska de klimatpåverkande utsläppen är avgörande för att minska klimatförändringarna. De klimatanpassningsåtgärder som ska genomföras ska göras på ett så klimatsmart och långsiktigt hållbart sätt som möjligt. Enligt översiktsplanen föreslås naturbaserad klimatanpassning vara norm på Gotland, något som både agerar kolsänkor, men också skapar mer attraktiva och hållbara livsmiljöer.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen daterad 2024-05-17

Teknikförvaltningen

Patric Ramberg
Teknisk direktör